

Sol ersätter kärnkraft!

Jan Strömdahl text & foto

I utkanten av Cienfuegos finns ett fantastiskt monument över den dyra, farliga och onödiga kärnkraften. Bygget startade i början av 80-talet efter att en generation kubanska tekniker fått sin utbildning i Östeuropa och Sovjetunionen. Med Sovjets fall 1991 föll finansieringen och Kuba påbörjade sin energirevolution med utveckling av förnybar energi. Nu är kärnkraftsteknikerna omskolade till hängivna ambassadörer för soleil. Gravmonumentet skulle kunna ges en ny betydelse som symbol för det förnybara Kuba.

Modell över det planerade kärnkraftverket i Juragua

Jag har haft tillfälle att göra två resor till Kuba under senare tid för att följa upp tidigare studier av Kubas omställning till ekologisk hållbarhet. På sydkusten, vid Juragua och inloppet till Cienfuegosviken, sticker det upp en stilig kupol. Det är den ena av två tilltänkta reaktorbyggnader som dåvarande Sovjetunionen hjälpte kubanerna att dra igång. Fyra kilometer från reaktorerna byggdes Ciudad Nuclear, Atomstaden, en modernistisk stadsdel för dem som skulle arbeta i kärnkraftverket. Två större bostadshus står halvfärdiga men i övrigt är det en fungerande förort till Cienfuegos stad som har 174 000 invånare, stor som Uppsala. Cienfuegos centrum ligger bara 10 km fågelvägen från kärnkraftsruinen. Vägarna är dåliga men det går en bekväm färja mellan stadens centrum och Ciudad Nuclear.

Kuba har nästan lika goda möjligheter som Sverige att ställa om till helt förnybart. Där finns i första hand solen – med dubbelt så stor instrålning per ytenhet som i södra Sverige. Där finns goda möjligheter att öka bioenergiuttaget ur sockerindustrin. Där finns lite vind-

och vattenkraft. Den kubanska energikonsumtionen är låg, bara 1/8 av den svenska per capita. Men Kuba är samtidigt fast i ett oljeberoende som det tar tid att komma ur.

Reaktorruinen skulle kunna bli en tankeväckande turistattraktion. Men den skulle också kunna bli centrum för en storskalig solenergianläggning. Ledningsstolparna är redan resta och bland Ciudad Nuclears 15 000 invånare är arbetslösheten stor. Även om företrädare för Cubasolar tänker sig en ny fas av energirevolution där varje kubansk bostad blir ett plusenergihus med hjälp av 1000 W solceller behövs också en energiförsörjning av Cienfuegos industrier.

Kuba fick en svår ekonomisk situation när Sovjet föll och USA:s blockad skärptes. Samtidigt hade kubanerna tur som slapp ladda sina reaktorer. På många områden har de lyckats vända begränsningarna till något positivt.

”Atomstaden” ingick i det omfattande bostadsbyggandet på Kuba på 70- och 80-talen, med typiska 4-våningslängor. Där finns nu också de typiska organiska grönsaksordlingarna och stånden med färska produkter.